

Rav Yosef M'Shach and His Approach Regarding Women Who Learn Torah Rabbanit Shira Marili Mirvis

1. הרב יוסף משאש, נחלת אבות, חלק ו, דרוש תנ"ך, עמ' עט

"יותר לרואי השמש" - דהיינו, שעניניהם פקוחות להתבונן בענייני העולם. כי על ידי כן מתפקחים ומתחדד שכלם. כמו שמצינו בדורות הראשונים וראינו בדורות האחרונים, שכל חכם לב שהיתה דעתו מעורבת בענייני העולם הוא למופת בדורו... וכל שאין לו עסק בענייני העולם, חכמתו בתורה מלאה פתיות ותמימות, וגם בערות.

2. הרב יוסף משאש, מים חיים, חלק א, סימן סז

ובזה הזמן תמה ונשלמה חכמת הקבלה מערי המערב, ותחתיה עמדה קבלה חדשה אצל בעלי הדמיון, מלאה על כל גדותיה, רק חלופי אותיות וגמטריאות, וסודות מעולפים בדברי הבאי אשר בדין מלבם ריקי המוח, ולמען התהלל במתת שקר, למדו לשונם איזה קטעים מדברי בעלי הסודות הראשונים הנכונים, והפכו אותם למרות [כך במקור] פתנים, ויחזו בקרב ההמון משאות שוא ומדוחים, וחלומות והבלים... [ובכן נסוגותי אחר ממנהגי, ובטלתי אמירתה אצל עצמי, מאחר כי נסתם ממני חזון הדברים].

3. אוצר המכתבים, הקדמת המחבר, עמ' 17-18

ואמנם בלבי היה הדבר יוקד כאש, ותמיד הייתי חושב, מה זה עשה אלוהים לנו? במקום לחסל את הגלות, אנחנו עושים לה כוונים להמשיכה ולקיימה? [ואני הייתי בוכה במסתרים על שלבי לא היה חזק כל כך לנתק מוסרותיו מהגלות כפרה סוררה, ולהשליך על ה' יהבי, ולעלות בשמחה לארצנו, והבוחן לבבות וכליות אלוהים צדיק, היה מגיני וקרן ישעי משגבי].

4. הרב יוסף משאש: נר מצוה, עמ' טו

ועוד אני אומר, דפשוט וברור, שאם היה אור האליקטריסטי מצוי בזמן המקדש, ודאי שבו היו מדליקין המנורה. משום שאי אפשר להיות שנמלא בתינו החולין באורים גדולים של אור החשמל היקר הזה, שהוא מעין דוגמא של מעלה, ובבית אלוהינו הקדוש נדליק בשמן זית, שאפילו העניים הגרועים מואסים אותו בזמן הזה. ופשוט, שממנו נדליק בבית האחרון, שיבנה במהרה בימינו, אמן.

5. אוצר המכתבים, סימן א-תתפד

דע בני, כי אסור גלוי הראש לנשואות היה חמור אצלנו פה מחננו זה קדוש, וכן בכל ערי המערב טרם בוא הצרפתים, ואך אחרי בואם במעט זמן, פרצו בנות ישראל גדר בזה, וקמה שערוריה גדולה בעיר מהרבנים והחכמים ונבוני עם יראי אלהים, ואך מעט מעט קם השאון לדממה, ויחדלו הקולות, כי לא הועילה שום תוכחת, לא בנחת ולא באש מתלקחת, כי אין חזק כאישה אמרו הקדמונים, ועתה כל הנשים יוצאות בריש גלי פרועי שער, זולת הזקנות הן שמכסין את ראשן, ולא כולה רק מניחין חלק גלוי מצד פנים. ואני בלכתי בס"ד לשרת בקדש בעיר תהילה תלמסאן זה כשלושים שנה, ראיתי הדבר פשוט שם ובכל המחוז אצל הנשים, גם הזקנות, שכלם פרועי ראש, עם כמה מיני תגלחות משונות, כאשר נמשך הדבר גם פה בערי המערב.

6. אוצר המכתבים, סימן א-תשצח

ועוד כי אותה תשובה זה לה היום ארבעים וחמש שנים, שאז כל הנשים במרוקו, ורובם באלג'יריין היו בראש מכוסה... [ועל עניין גלוי ראש באישה לא באה לידי עליו שום שאלה והיה אסור פשוט לכל, ולכן כאשר הוספתי בתשובתי נופך להתיר באנשים מאם כל חי, בדרך אגב הסרתי מעט הנוגע לגבי נשים. אמנם אח"כ כאשר ההיתר נתפשט מאליהם גם אצל הנשים, מפני שהתחילו הם למשול בגברים, והמתחסדות יותר עושות פאה נכרית והמתחסדות יותר עושות כובע או מטפחת, אף שנשאר חלק מהראש עם הרבה שער מגולה ועל כולם יש מערעים ואז באו אלי הרבה שאלות, והשבתי להתיר בפאה נכרית ובמטפחת, אף שחלק גדול מהשער נשאר מגולה. וכן ראיתי ורואה יום יום אצל כל האשכנזים, אפילו החרדות שבחרדות, וגם נשי אדמו"רים].

7. מים חיים, חלק ב, סימן קי

דע בני כי יסוד מוסד לאסור גלוי הראש בנשים הוא מפני שנהגו נשי העולם בימי קדם לכסות את ראשן, ואישה המגלה את ראשה נחשבת לאישה פרוצה. גם היה נחשב אצלם גלוי שער באישה לנוול... [ואם כן בזמן הזה שכל נשי העולם בטלו מנהג הקודם וחזרו למנהג פשוט לגלות את ראשן ואין להם בזה שום חסרון צניעות ולא פריצות חלילה, וכל שכן שאין להם בזה שום נוול].

8. אוצר המכתבים, סימן א-תתפד

ואם כן עתה שכל בנות ישראל הסכימה דעתן שאין להן בכסוי הראש שום צניעות וכל שכן שאין להן בגלוי הראש שום נוול, ואדרבא גלוי שערן הוא הודן ויופיין ותפארתן, ובגלוי שיערה מתגאה האישה לפני בעלה ובעלה, אם כן נעקר האסור מעקרו, ונעשה היתר.

9. אוצר המכתבים, סימן א-תתפד

וכל אדם מבשרו יחזה, שרואה אלפי נשים עוברות לפניו יום ויום בראש מגולה, ואינו שם לבו להן, והמהרהר, לא מחמת שער גלוי מהרהר.

10. נחלת אבות, כרך ה, חלק ב, עמ' רסח-רסט

וראיתי על ספר, כי באיזה מקומות בספרד, היו הנשים הכשרות המלומדות, קמות בהשכמה גדולה לבית הכנסת שלהן, והיו מתפללות בציבור, ואחת מהנה היו מקימות לשליחא דציבורא, והיו מוציאות ספר תורה, ויש שהיו מניחות גם תפילין, וכל אחת הייתה עטופה טלית, וכן היו עושות גם בשבתות גם בימים טובים, ואחר כך היו חוזרות לבתיהן, ומעוררות בעליהן ובניהן לעמוד להתפלל, וזה היו עושין מצד החומרא על עצמן, מפני שהנשים פטורות ממצות עשה שהזמן גרמא, כדי שיהיו פנוין להכין הצריך לבעליהם ולכן היו הן מקדימין להתפלל בעוד בעלהן ישנים, ובזה יתיישב הכתוב על נכון, הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא, שנקט הכתוב זכר ונקבה, לביא וארי, והקדים לביא שהיא הנקבה, לארי שהוא הזכר, על הדרך שאמרנו, שאחד האיש ואחד האשה היו קמים לעבודת בראם, ואשה קודמת לאיש.

11. משנה אבות פרק ו משנה א

רבי מאיר אומר: כל העוסק בתורה לשמה, זוכה לדברים הרבה, ולא עוד אלא שכל העולם כולו כדאי הוא לו, נקרא רע, אהוב, אהב את המקום, אהב את הבריות, משמח את המקום, משמח את הבריות, ומלבשתו עונה ויראה, ומכשרתו להיות צדיק חסיד ישר ונאמן, ומרחקתו מן החטא, ומקרבתו לידי זכות, ונהנין ממנו עצה ותושיה בינה וגבורה, שנאמר (משלי ח יד): "לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה", ונותנת לו מלכות וממשלה וחקור דין, ומגלילין לו רזי תורה, ונעשה כמעין המתגבר ונכהר שאינו פוסק, והנה צנוע וארך רוח, ומוחל על עלבונו, ומגדלתו ומרוממתו על כל המעשים:

The sages taught in the language of the mishnah. Blessed be He who chose them and their teaching. Rabbi Meir said: Whoever occupies himself with the Torah for its own sake, merits many things; not only that but he is worth the whole world. He is called beloved friend; one that loves God; one that loves humankind; one that gladdens God; one that gladdens humankind. And the Torah clothes him in humility and reverence, and equips him to be righteous, pious, upright and trustworthy; it keeps him far from sin, and brings him near to merit. And people benefit from his counsel, sound knowledge, understanding and strength, as it is said, "Counsel is mine and sound wisdom; I am understanding, strength is mine" (Proverbs 8:14). And it bestows upon him royalty, dominion, and acuteness in judgment. To him are revealed the secrets of the Torah, and he is made as an ever-flowing spring, and like a stream that never ceases. And he becomes modest, long-suffering and forgiving of insult. And it magnifies him and exalts him over everything.

12. נחלת אבות: עמ' י"ג

עוד נראה, שבה מלת "כל" לרבות את הנשים. שאף שאינן מצוות בתלמוד תורה (עיין [שלחן ערוך] יורה דעה סי'מן רמ"ו סעיף ו), אם יעסקו בה לשמה זכות גם הם לדברים הרבה. כמו דבורה וחולדה שזכו לנבואה מפני חכמתן וצדקתן. וכן אמא שלום, אשתו של רבי אליעזר אחותו של רבן גמליאל (עיין [תלמוד בבלי מסכת] שבת קט"ו סוף עמוד א'), ומה גם ברוריה בתו של רבי חנניה בן תרדיון (אשתו של רבי מאיר) (עיין [אנציקלופדיה] אוצר-ישראל [כרך] ב [ערך] ברוריה). וכן בתו של רש"י היתה כותבת וחותמת שו"ת בשם אביה זיע"א, וכן אחותו חיליט, וכן מרים אשת רבינו תם, וחנה אחותו של ריב"ם (רבי יצחק בר מנחם מבעלי התוספות ז"ל) (ועוד הרבה) (עיין אוצר-ישראל [כרך] נ [ערך] נשים). יג